דוח יחס כושר פירעון כלכלי של
הפניקס חברה לביטוח בע"מ
ליום 31.12.2023

תוכן העניינים

עמוד

דיווח מיוחד של רואה החשבון המבקר..... 3

רקע ודרישות גילוי..... 4

הגדרות..... 6

מתודולוגיית חישוב..... 8

סעיף 1 – יחס כושר פירעון כלכלי וסף הון..... 12

סעיף 2 – מאזן כלכלי..... 15

סעיף 2 א' – מידע אודות מאזן כלכלי..... 17

סעיף 2 ב' – הרכב התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה..... 22

סעיף 3 – הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון..... 23

סעיף 4 – הון נדרש לכושר פירעון (SCR)..... 25

סעיף 5 – סף הון (MCR)..... 26

סעיף 6 – השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה..... 27

סעיף 7 – דוח תנועה בעודפי ההון..... 28

סעיף 8 – מבחני רגישות..... 30

סעיף 9 – מגבלות על חלוקת דיבידנד..... 31

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א',
תל-אביב 6492102

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

לכבוד
הדירקטוריון של
הפניקס חברה לביטוח בע"מ

הנידון: בדיקה של יישום הוראות מסוימות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בעניין כושר פירעון כלכל מבוסס Solvency II של חברת הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן – החברה) ליום 31 בדצמבר, 2023

בדקנו את ההון הנדרש לשמירה על כושר פירעון (להלן - "SCR") ואת ההון הכלכלי של חברת הפניקס חברה לביטוח בע"מ ליום 31 בדצמבר, 2023 (להלן "המידע"), הכלולים בדוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה המצורף בזה (להלן "הדו"ח").

הדירקטוריון וההנהלה אחראים להכנה ולהצגה של המידע הערוך בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – "הממונה") בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II כפי שנכללו בחוזר הממונה מספר 2020-1-15 מתאריך 14 באוקטובר 2020 וכן בהתאם להוראות הממונה בדבר עקרונות לחישוב ניכוי לתקופת הפריסה במשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II מתאריך 15 באוקטובר 2020 (להלן – "ההוראות").

החישובים, התחזיות וההנחות שהיוו בסיס להכנת המידע הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה.

בדיקתנו נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי, ובהתאם להנחיות הממונה, כפי שנכללו בנספח ב' לחוזר ביטוח 2017-1-20 מ-3 בדצמבר 2017, המפרט הוראות לעניין ביקורת על דוח יחס כושר פירעון כלכלי.

לא בדקנו את נאותות סכום הניכוי בתקופת הפריסה ליום 31 בדצמבר 2023, כפי שמוצג בסעיף 2 בדו"ח פרט לבדיקה כי סכום הניכוי אינו עולה על הסכום המהווה הצפוי של מרווח הסיכון וההון הנדרש לכושר פירעון בגין סיכוני ביטוח חיים ובריאות בשל עסקים קיימים במשך תקופת הפריסה בהתאם לדפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש המשפיע הן על חישוב שחרור ההון הצפוי והן על שחרור מרווח הסיכון הצפוי כמפורט בהוראות לעניין חישוב מרווח הסיכון.

פרט לאמור לעיל לעניין נאותות סכום הניכוי בתקופת הפריסה, על בסיס בדיקת הראיות התומכות בחישובים, בתחזיות ובהנחות, כפי שמוזכר להלן, אשר שימשו את הדירקטוריון וההנהלה של החברה בהכנת המידע לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהתחזיות וההנחות, בכללותן, אינן מהוות בסיס סביר למידע בהתאם להוראות. כמו כן לדעתנו, המידע, לרבות אופן קביעת ההנחות והתחזיות, הוכן והוצג מכל הבחינות המהותיות בהתאם להוראות.

יודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטוארים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בסעיף ג' – הערות והבהרות בדבר יחס כושר הפירעון, בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון.

תל אביב,
28 במאי, 2024

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

המידע המפורט להלן, חושב בהתאם להוראות חוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה") 2020-1-15 - "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן – "**הוראות משטר כושר פירעון כלכלי**"), נערך ומוצג בהתאם להוראות פרק 1, חלק 4 שער 5 בחוזר המאוחד, כפי שעודכנו בחוזר 2022-1-8 - להלן "**הוראות הגילוי**".

הוראות משטר כושר פירעון כלכלי קובעות מודל סטנדרטי לחישוב ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון (SCR), במטרה להביא לכך שחברת ביטוח תחזיק כרית לספיגת הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים בלתי צפויים שלהם היא חשופה. **יחס כושר הפירעון הינו היחס בין ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון.**

ההון העצמי המוכר, מורכב מהון רובד 1 והון רובד 2. הון רובד 1 כולל הון עצמי המחושב באמצעות הערכת שוויים הכלכלי של הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח לפי הוראות החוזר, והון רובד 1 נוסף. הון רובד 1 נוסף והון רובד 2 כוללים מכשירי הון עם מנגנונים לספיגת הפסדים לרבות מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני אשר הונפקו לפני מועד התחילה. החוזר מטיל מגבלות על הרכב הון עצמי המוכר לעניין SCR ו MCR (ראה להלן), כך ששיעור הון רובד 1 נוסף לא יעלה על 20% מהון רובד 1 וכך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR ללא הוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות ולא יעלה על 50% מה-SCR תחת הוראות הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות.

ההון המוכר מושווה להון הנדרש כאשר קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח (להלן - SCR). ה-SCR מורכב מסיכונים להם חשופה החברה ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד של התממשות תרחישים שונים, תוך התחשבות ברמת המתאם של גורמי הסיכון השונים, הכל על בסיס ההנחיות בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
- סף הון מינימלי (להלן - MCR או "סף הון"). בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי, סף ההון יהיה שווה לגבוה שבין סכום ההון הראשוני המינימלי הנדרש לפי "דרישות הון משטר קודם" לבין סכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות (כהגדרתן בחוזר סולבנסי) המצוי בטווח שבין 25% לבין 45% מה-SCR.

ההון המוכר וההון הנדרש מחושבים באמצעות נתונים ומודלים המתבססים, בין היתר, על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר. חישובים אלה מאופיינים ברמת מורכבות גבוהה.

הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כוללות, בין היתר, הוראות מעבר המבוססות על הגדלת ההון המוכר באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום שיחושב כמפורט בסעיף ב' להלן. סכום הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן – "ניכוי בתקופת הפריסה") והתאמת תרחיש מניות.

פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי

בהתאם לחוזר המאוחד יכלל דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו- 30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב.

בנוסף, לאור רישום למסחר ברצף הרגיל, של הון רובד 1 נוסף, ובהתאם להתחייבויות הפניקס ביטוח במסגרת שטר הנאמנות, החל משנת 2023, מפרסמת החברה לציבור יחס כושר פירעון רבעוני מוערך, ליום 31 במרץ, וכן ליום 30 בספטמבר וזאת במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב. חישוב יחס כושר הפירעון הרבעוני המוערך אינו מבוקר ואינו סקור על ידי רואה החשבון המבקר והיקף הבקרות שמבצעת הפניקס ביטוח לצורך פרסום ההערכה פחותות ביחס לאלה המבוצעות לצורך פרסום דוח יחס כושר פירעון המפורסם לפי הנחיות הממונה. במידה ויחס כושר הפירעון של החברה ירד ל 120% או פחות, החברה תפרסם רבעונית דוח יחס כושר פירעון מלא בפורמט חצי שנתי, חלף היחס המוערך.

מידע צופה פני עתיד

הנתונים הכלולים בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, לרבות ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, מבוססים, בין השאר, על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שבא לידי ביטוי בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, כתוצאה מכך שתחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שנחזה, בין היתר בהתייחס להנחות אקטואריות (בכלל זה שיעורי תמותה, תחלואה, החלמה, ביטולים, הוצאות, מימוש גמלה, קצב השחרור של מרווח הסיכון ושיעור רווח חיתומי), הנחות לגבי פעולות הנהלה עתידיות, שיעורי ריבית חסרת סיכון, תשואות בשוק ההון, הכנסות עתידיות ונזק בתרחישי קטסטרופה.

א. הגדרות

החברה	- הפניקס חברה לביטוח בע"מ.
הוראות משטר כושר פירעון כלכלי	- הוראות חוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - "הממונה") 2020-1-15 - "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (חוזר סולבנסי), על הבהרותיו.
אומדן מיטבי (Best Estimate)	- צפי של תזרימי המזומנים העתידיים הנובעים מחוזי הביטוח וחוזי ההשקעה במהלך כל תקופת קיומם, ללא מרווחי שמרנות כשהם מהוונים בריבית חסרת סיכון מותאמת.
ביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	- ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח חיים.
ביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)	- ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח כללי.
הון נדרש בסיסי לכושר פירעון (BSCR)	- הון נדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי ללא התחשבות בהון הנדרש בשל סיכון תפעולי, התאמה לספיגת הפסדים בשל מס נדחה והון נדרש בשל חברות מנהלות.
הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	- סך ההון הנדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון, המחושב על פי הוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
הון עצמי מוכר	- סך הון רובד 1 והון רובד 2 של חברת ביטוח, לאחר ניכויים והפחתות בהתאם להוראות חלק ב' בנספח לחוזר הסולבנסי.
הון רובד 1 בסיסי	- עודף נכסים על התחייבויות במאזן הכלכלי ובניכוי נכסים בלתי מוכרים ודיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדוח ועד ליום פרסומו לראשונה של הדוח.
הון רובד 1 נוסף	- שטר הון צמית, מניות בכורה לא צוברות, מכשיר הון ראשוני מורכב, מכשיר הון רובד 1 נוסף - כששווים מוערך לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר הסולבנסי.
הון רובד 2	- מכשירי הון רובד 2, מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב, מכשיר הון רובד 1 נוסף שלא נכלל ברובד 1 והון שלישוני מורכב - כששווים מוערך לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר הסולבנסי.
הממונה	- הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון	- השפעת המתאם החלקי בין סיכונים שונים במודל על סכימתם, ככל שיש פיזור בין מגזרי הפעילות בתיק ופיזור בין הסיכונים כך השפעת המתאם גדלה והוא מפחית את סך הסיכון.
יחס כושר פירעון	- היחס בין ההון העצמי המוכר לבין ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת הביטוח.
התאמה סימטרית (SA)	- רכיב אנטי מחזורי שנועד להתאים את ההון הנדרש בשל סיכון מניות לשינויים שחלו ברמת מחירי המניות, כמפורט בחלק ג' של הוראות משטר כושר פירעון כלכלי.

התאמת תרחיש מניות	- דרישת הון מוקטנת על סוגי השקעות מסוימים שתגדל בהדרגתיות עד לשנת 2023 כשדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.
מאזן כלכלי	- מאזן החברה כאשר שווים של הנכסים וההתחייבויות מותאם לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר הסולבנסי.
מרווח סיכון (RM)	- משקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו על מנת לקבל על עצמן את התחייבויות הביטוח של החברה.
ניכוי בתקופת הפריסה ("סכום הניכוי")	- סכום המנוכה מעתודות הביטוח במהלך תקופת הפריסה, כמפורט בסעיף 2א'(2) להלן ובהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
סף הון מינימלי (MCR)	- הון מינימלי הנדרש מחברת הביטוח המחושב בהתאם לפרק ג' של חוזר סולבנסי.
רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP)	- Expected Profit in Future Premiums; הרווח העתידי הגלום בהתחייבויות חוזי ביטוח חיים ובריאות קיימים הנובע מפרמיות עתידיות.
תקופת פריסה	- במסגרת הוראות המעבר ליישום משטר כושר פירעון כלכלי, תקופה שהינה עד ליום 31 בדצמבר 2032.
UFR	- Ultimate Forward Rate – שיעור הריבית העתידית האחרונה הנגזר מהריבית הריאלית הצפויה בטווח הארוך ומהציפיות לאינפלציה בטווח הארוך, אליה מתכנס עקום הריבית המתואמת, בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
מתאם תנודתיות (VA)	- רכיב המשקף את המרווח הגלום בתיק נכסי חוב מייצג של חברות ביטוח, ומתווסף לעקום הריבית המתואמת בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.
מבוקר	- המונח מתייחס לביקורת רואה חשבון שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.
בלתי מבוקר	- המונח מתייחס לסקירה שנערכה בהתאם לעקרונות תקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3000 - התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי.
תקנות כללי השקעה	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012.
ריבית חסרת סיכון מותאמת	- עקום ריבית אשר נקבע על ידי הממונה ואשר מבוסס על התשואה הריאלית לפדיון של אג"ח מדינה ישראל, עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור ריאלי קבוע של 2.6% (UFR) ובתוספת מרווח (VA) אשר נקבע ע"י הממונה.

ב. מתודולוגיית החישוב

דוח יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 31 בדצמבר 2022, חושבו ונערכו בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי.

מאזן כלכלי

המאזן הכלכלי מחושב לפי הכללים וההוראות המפורטים שפרסם הממונה, אשר מבוססים על כללי Solvency II באירופה, עם התאמות למאפייני המוצרים והסביבה הכלכלית בישראל. מטרת הכללים היא לשקף את הערך הכלכלי של סעיפי המאזן בהתאם לתפיסת הממונה. לפי ההוראות, ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin), המייצג את התוספת להתחייבויות הביטוחיות שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת תדרוש, לצורך קבלת התחייבויות הביטוח של חברת ביטוח. על-פי ההוראות מרווח הסיכון מחושב בשיטת עלות ההון, בשיעור של 6% לשנה מההון הנדרש הצפוי, בגין סיכונים ביטוחיים, לאורך חיי העסקים הקיימים, כאמור להלן. המאזן הכלכלי נערך על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה, בתוספת חברות מוחזקות שאחזקת זכויות במקרקעין הינן עיסוקן העיקרי. המאזן הכלכלי מייחס שווי אפסי לנכסים לא מוחשיים והוצאות רכישה נדחות וזאת למעט השקעה ב"אינשורטק" כהגדרתה בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, אשר התקבל אישור הממונה לכך, כנדרש.

הגדלת ההון הכלכלי על פי הוראות המעבר

כאמור לעיל, החברה בחרה בחלופה הקיימת בהוראות המעבר לפיה ניתן להגדיל את ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח אשר ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 ("הניכוי בתקופת הפריסה" או "סכום הניכוי"). לגבי הניכוי בתקופת הפריסה נשלח מכתב למנהלי חברות הביטוח "עקרונות לחישוב ניכוי בתקופת הפריסה במשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II" (להלן "מכתב העקרונות"). בהתאם למכתב העקרונות, הניכוי בתקופת הפריסה יחושב בחלוקה לקבוצות סיכון הומוגניות, בגין פוליסות שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר 2016. הניכוי האמור יחושב כהפרש שבין עתודות ביטוח בשייר במאזן הכלכלי לרבות מרווח הסיכון (Risk Margin) המיוחס להן (ללא התאמה לשווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות) לבין עתודות הביטוח בשייר על פי הדוחות הכספיים. הפרש זה יופחת באופן לינארי עד ליום 31 בדצמבר 2032.

החברה מוודאת כי יתרת הניכוי בכל מועד דיווח ("ערכו של הניכוי בתקופת הפריסה") תהלום את קצב הגידול הצפוי ביחס כושר הפירעון המחושב ללא הקלות בתקופת הפריסה ומגלמת לכל הפחות את הצפי להתכלות דרישות ההון (SCR) ומרווח הסיכון (Risk Margin) של התיק הקיים נכון למועד החישוב.

הניכוי בתקופת הפריסה יחושב מחדש בתקופות עוקבות במקרים הבאים:

(א) מדי שנתיים, לאחר קבלת אישור הממונה;

(ב) אם חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכון או במבנה העסקים של חברת הביטוח;

(ג) בהתאם לדרישת הממונה, אם סבר שחל שינוי בנסיבות מאז מתן האישור.

כמו כן, בסעיף 3 (ג) למכתב "עקרונות לחישוב ניכוי לתקופת הפריסה במשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II" מיום 15 באוקטובר 2020 (להלן - "מכתב העקרונות") נקבע כי חברת ביטוח תקבע מבחנים איכותיים וכמותיים למקרים בהם תערוך חישוב מחדש של הניכוי בתקופת הפריסה וחישוב מחדש של הניכוי בתקופת הפריסה יתבצע, לכל הפחות, במקרים הבאים:

1. שינוי מהותי בעקום הריבית חסרת הסיכון;
2. שינוי מהותי בערכם של נכסי החברה;
3. שינוי מהותי בהנחות דמוגרפיות ותפעוליות העומדות בבסיס חישוב עתודות הביטוח;
4. שינוי מהותי במבנה העסקים של החברה בגינם מחושב הניכוי בתקופת הפריסה;
5. שינוי מהותי בהסכמי ביטוח המשנה של העסקים בגינם מחושב הניכוי בתקופת הפריסה.

החברה חישבה מחדש למועד הדיווח את סכום הניכוי ליום 31 בדצמבר 2023. לפרטים נוספים בגין סכום הניכוי ראה סעיף 2א'(2) להלן.

<u>ההון הנדרש לכושר פירעון</u>

חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון מבוסס על הערכת החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לרכיבי הסיכון הבאים אשר קבועים בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי: סיכוני ביטוח חיים, סיכוני ביטוח בריאות, סיכוני ביטוח כללי, סיכוני שוק וסיכוני צד נגדי. רכיבי סיכון אלה כוללים תתי רכיבי סיכון בהתייחס לסיכונים ספציפיים אליהם חשופה חברת הביטוח. הערכת חשיפת ההון העצמי הכלכלי לכל תת רכיב סיכון מתבצעת על בסיס תרחיש מוגדר שנקבע בהנחיות. קביעת ההון הנדרש לכושר פירעון מבוססת על סכימה של דרישות ההון בגין רכיבי הסיכון ותתי רכיבי הסיכון כאמור, בניכוי השפעת הפיזור בין הסיכונים בחברה על פי מקדמי המתאם המיוחסים להם לפי ההוראות, ובניכוי התאמה לספיגת הפסדים בשל מס נדחה, כמפורט בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי. בנוסף, כולל חישוב ההון הנדרש לכושר פירעון רכיבים של הון נדרש בגין סיכון תפעולי והון נדרש בגין חברות מנהלות (ככל ורלוונטי).

דרישת ההון בגין כל סיכון מחושבת בהתאם לחשיפת החברה לסיכון זה ובהתחשב בפרמטרים שנקבעו על-ידי ההוראות. גובה ההון הנדרש מייצג, על-פי ההוראות, את היקף ההון העצמי שיאפשר לחברת הביטוח לספוג, בשנה הקרובה, הפסדים בלתי צפויים ולעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים ומוטבים במועדן, ברמת בטחון של 99.5%.

ההתאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה

בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי חברת ביטוח רשאית להכיר בהתאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה עד לגובה יתרת העתודה למסים נדחים הכלולה במאזן הכלכלי בתוספת נכס מס כנגד רווחים עתידיים עד ל-5% מהון נדרש בסיסי לכושר פירעון (BSCR) וזאת בהתקיים התנאים הבאים:

- באפשרותה של חברת הביטוח להראות לממונה כי סביר שרווחים עתידיים חייבים במס יהיו זמינים ונכסי המס יהיו ניתנים למימוש כנגדם.
- הרווחים העתידיים ינבעו מפעילות בביטוח כללי או ביטוח בריאות NSLT (ביטוח בריאות קצר טווח) בלבד.

ג. הערות והבהרות

1. כללי

דוח יחס כושר הפירעון כולל, בין היתר, תחזיות המבוססות על הנחות ופרמטרים בהתאם לניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטוארים הנערכים מעת לעת, ועל הערכות החברה לגבי העתיד ככל שיש לחברה מידע רלוונטי וקונקרטי עליו ניתן להתבסס. המידע והמחקרים הם אותם אלו ששימשו בסיס לדיווח הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2023. לא הובאו בחשבון מידע או מחקרים אשר גובשו לאחר מועד הדיווח של החברה ליום 31 בדצמבר 2023 אם וככל שבוצעו.

יודגש כי נוכח רפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות ואין בידי החברה להעריך את השפעת הרפורמות והשינויים הללו באופן אמין. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

יודגש כי לתוצאות המודלים המשמשים בחישוב ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, רגישות גבוהה לתחזיות ולהנחות הכלולות בהם וכן לאופן יישומן של ההנחיות. ליחס כושר הפירעון הכלכלי רגישות גבוהה למשתני שוק ולמשתנים אחרים ובהתאם עשוי להיות תנודתי.

2. השפעות עתידיות של מעשי חקיקה ורגולציה הידועים ליום פרסום הדוח וחשיפה לתלויות

א) תחום הביטוח נתון לשינויים תכופים בהסדרים התחיקתיים ובהוראות הרגולטוריות. ראה בקשר לכך סעיפים 2.1 ו 2.3. בחלק ב' וסעיף 4.1 בחלק ד' בפרק עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2023 וסעיף 1.2 בדוח הדירקטוריון בדוח התקופתי לתקופה שהסתיימה ב 31 במרץ 2024.

למעשי חקיקה ולהוראות רגולציה עשויה להיות השלכה על יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה. חישוב יחס כושר הפירעון אינו כולל השפעה אפשרית של מעשי חקיקה והוראות רגולטוריות וכן התפתחויות אחרות שטרם באו לידי ביטוי מעשי בנתונים בפועל, שכן אין בידי החברה, נכון למועד זה, יכולת להעריך את כל השפעתם על תוצאותיה העסקיות ועל יחס כושר הפירעון. לעניין זה , יש לציין שקיימת חוסר ודאות משמעותית בהקשר של השפעת יישומו של תקן חשבונאות בינלאומי IFRS17 על רכיביו השונים שיכנס לתוקף בישראל החל מהדוחות הכספיים ליום 1.1.2025. אופן

היישום של תקן זה בדוחות הכספיים, עשוי להשפיע על תוצאות חישוב יחס כושר פרעון ואין ביכולת החברה בשלב זה להעריך את השפעה זו.

ב) בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי, השווי של התחייבויות תלויות במאזן הכלכלי נקבע על פי שווין במאזן החשבונאי בהתאם להוראות תקן בינלאומי לחשבונאות IAS 37, מדידה זו אינה משקפת את ערכן הכלכלי. לא ניתן להעריך את השלכות אי הודאות הנגזרת מהחשיפה להתחייבויות תלויות לרבות השפעתה על הרווחיות העתידית ועל יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה. לפרטים בדבר החשיפה לתביעות תלויות ליום 31 בדצמבר 2023 ראה ביאור 40 לדוחות הכספיים לשנת 2023. לעדכון בדבר התפתחויות בחשיפה זו לאחר תאריך הדיווח ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים בגין 31 במרץ 2024.

ג) **<u>תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5" דיווח לממונה על שוק ההון" –אג"ח ח"צ -</u>** הקצאות של אג"ח ח"ץ מבוססות על גובה ההתחייבות הביטוחית הרשומה בדוח הכספי בגין חוזי הביטוח, כאשר החל מיום 1 בינואר 2025 (מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 17) אופן חישוב ההתחייבות הביטוחית ישתנה באופן משמעותי (מעבר ממדידה על בסיס שיטות אקטואריות מסורתיות למדידה המבוססת על תזרימי מזומנים עתידיים המהוונים בריבית חסרת סיכון). לאור זאת, בחודש מרץ 2023 פרסם הממונה חוזר בנושא "תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5" דיווח לממונה על שוק ההון" –אג"ח ח"ץ", החוזר קובע הנחיות לעניין האופן שבו תתבצע ההקצאה של אגרות חוב ממשלתיות מיועדות מסוג ח"ץ החל מיום 1 בינואר 2025 (מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 17). לשינוי באופן ההקצאה אשר יחול ממועד היישום של התקן קיימת השפעה על חישוב הנכס בגין אג"ח מיועדות במאזן הכלכלי. בחישוב יחס כושר הפרעון ליום 31 בדצמבר, 2023, החברה טרם כללה את השפעת התיקון האמור לאור הערכתה לחוסר מהותיות מיישום התיקון וכן לאור אי הוודאות בנוגע לתוצאות חישובי עתודות ב IFRS 17 כולל רכיב ה Risk Adjustment והקצאתו לצורך חישוב שווי אג"ח ח"ץ בתקופת IFRS 17.

ד) בחודש מרס 2024 אושר במליאת הכנסת תיקון לצו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים), התשפ"ד – 2024 (להלן -הצו), אשר קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025 שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 18% מהשכר ששולם בעד עבודה ומס הרווח יעמוד על 18% מהרווח שהופק. לפי הערכה שביצעה החברה, ההשפעה של העדכון כאמור אינה מהותית על תוצאות יחס כושר פירעון.

סעיף 1 - יחס כושר פירעון כלכלי וסף הון

א. יחס כושר פירעון כלכלי

	ליום 31 בדצמבר	
	2023	2022
	מבוקר*	
	אלפי ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון - ראה סעיף 3	14,823,584	14,711,664
הון נדרש לכושר פירעון - ראה סעיף 4	7,640,211	6,968,263
עודף	7,183,373	7,773,401
יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)	**194%**	**211%**
<u>השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:</u>		
גיוס (פדיון) מכשירי הון**	-	(410)
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	14,823,584	14,711,254
עודף	7,183,373	7,742,991
יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)	**194%**	**211%**

* כל מקום בדוח זה בו מופיע "מבוקר" המונח מתייחס לביקורת רואה החשבון שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

** לאחר תאריך הדוח ליום 31 בדצמבר 2023, נפדו כ- 400 מיליון ש"ח אג"ח סדרה ד' (דיווח מיידי מיום 2 בינואר 2024, מספר אסמכתא 2024-01-000765). הפדיון כאמור אינו משפיע על תוצאות יחס כושר פירעון ליום 31 לדצמבר 2023 לאור עודפי הון רובד 2 הקיימים בחברה מעבר למגבלה הכמותית.
לאחר תאריך הדוח ליום 31 בדצמבר 2022, נפדו כ- 411 מיליון ש"ח אג"ח סדרה ו' (דיווח מיידי מיום 15 בינואר 2023, מספר אסמכתא 2023-01-006268). הפדיון כאמור אינו משפיע מהותית על תוצאות יחס כושר פירעון ליום 31 לדצמבר 2022 לאור עודפי הון רובד 2 הקיימים בחברה מעבר למגבלה הכמותית.

לפרטים בדבר יחס כושר פירעון כלכלי ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה, וללא התאמת תרחיש מניות ובדבר יעד יחס כושר פירעון כלכלי ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד ראה סעיף 9 להלן.

הסברים לשינויים עיקריים בעודפי ההון וביחס כושר הפירעון הכלכלי לעומת אשתקד:

- החברה חישבה מחדש את שווי סכום הניכוי לתקופת הפריסה ליום 30 ביוני 2023 וכן ליום 31 בדצמבר 2023 (בהתאם לאמור בסעיף ב' לעיל ולאור עליות מהותיות בעקום הריבית ובהלימה להוראות הממונה). כתוצאה מהחישובים מחדש כאמור, קטן סכום הניכוי לעומת 31 בדצמבר 2022 בכ-1,045 מיליוני ש"ח (מ 4,400 מיליוני ש"ח ל 3,355 מיליוני ש"ח, לפני הפחתה לינארית) ובהתאם קטנו עודפי ההון ויחס כושר הפירעון של החברה. לפרטים נוספים בנושא חישוב מחדש של סכום הניכוי בשל פריסה ראה סעיף 2א'(2) להלן.

- במהלך תקופת הדוח חלה עליה בעקום הריבית חסרת הסיכון וכן חלה עליה במדד המחירים לצרכן במשק. עליית הריבית הגדילה את עודפי ההון וכן את יחס כושר הפירעון של החברה, עליה זה קוזזה חלקית כתוצאה מעליית שיעורי האינפלציה במשק.
- במהלך תקופת הדוח יישמה החברה מחקרים אקטואריים אשר להם השפעה מצטברת שלילית על עודפי ההון ויחס כושר הפירעון. כחלק מהמחקרים כאמור, עדכנה החברה את הנחותיה בנושא שיעורי ביטולים וסילוקים צפויים. עדכון זה השפיע בעיקר על תיק פוליסות חסכון ולו השפעה שלילית של כ – 5% על יחס כושר פירעון תחת הוראות המעבר בתקופת הפריסה.
- במהלך תקופת הדוח חל גידול בדרישות ההון בעיקר בשל עליה ברכיב סיכון השוק וזאת עקב תשואות חיוביות בתיקי ההשקעות, סיום התאמת תרחיש מניות ועליה בחשיפה לרכיב זה ביחס לשנה קודמת.
- במהלך תקופת הדוח חלה עליה טבעית בעודפי ההון וביחס כושר הפירעון של החברה כתוצאה מהתכלות דרישת הון בגין מוצרי ביטוח קיימים בתחומי חיים ובריאות, אשר פועלת להקטנת ההון הנדרש לכושר פירעון, וכן להקטנת מרווח הסיכון (RM).
- תוצאות יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר, 2023 כוללות חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 350 מיליון ש"ח אשר שולם במהלך הרבעון השלישי לשנת 2023 וכן חלוקת דיבידנד בעין בסך של כ 309 מיליון ש"ח אשר חולק במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2023.
- לפרטים בדבר פעולות הוניות נוספות לאחר תאריך המאזן, ראה הערת שוליים בטבלה לעיל.

השלכות מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר 2023, פרצה מלחמת "חרבות ברזל" בין מדינת ישראל לארגון הטרור "חמאס" שבעזה ("**המלחמה**"), זאת לאחר מתקפה רצחנית של ארגון הטרור על יישובים בדרום ישראל. כתוצאה מהמלחמה, על בסיס נתונים מפורסמים, נכון למועד הדוח, יותר מ-1,500 אזרחים וחיילי צה"ל וכחות הביטחון נפלו נרצחו, כ-11,500 נפצעו בדרגות שונות ובנוסף כ-125 אזרחים וחיילים מוגדרים כחטופים. בנוסף למלחמה בעזה, מנהלת מדינת ישראל מערכה ופעילות מבצעית בעצימויות משתנות ובמספר חזיתות שהעיקרית שבהן היא המערכה בצפון מדינת ישראל שאף גרמה לעשרות אלפי ישראלים לעזוב את ביתם. למלחמה ולכלל הפעילויות בחזיתות השונות, השפעה שלילית על המשק הישראלי.

המלחמה הובילה בתחילתה לשורה של השלכות והגבלות, בין היתר, סגירה זמנית של עסקים רבים, הגבלות על התכנסות במקומות עבודה ובאירועים והפסקת לימודים במערכות החינוך בשבועיים הראשונים ללחימה. בנוסף, גוייסו מספר גדול של אזרחים למילואים. צעדים אלו, גרמו לצמצום הפעילות במשק הישראלי ולירידה בפעילות הכלכלית. כמו כן כתוצאה מהמלחמה נרשמו ירידות חדות בשווקים הפיננסיים בישראל.

החברה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות וכן לסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה. למידע בדבר הרגישות והחשיפה לגורמי הסיכון ראה גם ביאור 38 לדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2023.

בשלב זה קיים חוסר וודאות בקשר להתפתחות המלחמה, להיקפה ולמשך זמנה.
נכון למועד פרסום הדוח, החל מ 31 בדצמבר, 2023 נצפה המשך עליה בריבית הצמודה חסרת סיכון וכן חלו עליות בשווקי המניות. להשפעות השינויים במדדי מניות וריבית צמודה חסרת סיכון ראה פרק 8 מבחני רגישות בדוח זה.
לפרטים נוספים בדבר השלכות המלחמה ליום 31 בדצמבר 2023, ראה סעיף 1.3.2 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2023. וכן בדוחות הכספיים של החברה לתאריך 31 במרץ 2024.

ב. סף הון (MCR)

	ליום 31 בדצמבר	
	2023	2022
	מבוקר	
	אלפי ש"ח	
סף הון (MCR) - ראה סעיף 5 א'	1,995,718	1,843,583
הון עצמי לעניין סף הון - ראה סעיף 5 ב'	11,402,622	11,596,249

סעיף 2 - מאזן כלכלי

	מידע אודות מאזן כלכלי	ליום 31 בדצמבר			
		2023		2022	
		מאזן לפי תקינה חשבונאית	מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית	מאזן כלכלי
		מבוקר			
		אלפי ש"ח			
נכסים					
נכסים בלתי מוחשיים	3	868,287	129,266	805,156	159,510
הוצאות רכישה נדחות	4	1,664,106	-	1,657,544	-
רכוש קבוע		1,238,871	1,238,871	913,636	913,636
השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח					
חברות מוחזקות אחרות	5	1,581,275	1,177,039	1,434,476	1,155,587
סך כל השקעות בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח		1,581,275	1,177,039	1,434,476	1,155,587
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה		2,283,063	2,283,063	2,142,074	2,142,074
נדל"ן להשקעה – אחר		1,283,408	1,283,408	1,193,932	1,193,932
נכסי ביטוח משנה - ראה סעיף 2ב'	1	4,028,261	3,426,365	3,172,249	2,889,895
חייבים ויתרות חובה	10	2,003,123	1,952,245	1,807,914	1,745,624
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה		82,817,937	82,817,937	77,394,271	77,394,271
השקעות פיננסיות אחרות					
נכסי חוב סחירים		5,543,389	5,543,389	5,526,350	5,526,350
נכסי חוב שאינם סחירים, למעט אג"ח מיועדות	6	7,272,587	7,256,853	7,000,949	6,871,856
אג"ח מיועדות	7	7,383,544	9,185,718	7,695,966	9,880,196
מניות		2,175,831	2,175,831	1,869,608	1,869,608
אחרות		6,029,562	6,029,562	4,890,182	4,890,182
סך כל השקעות פיננסיות אחרות		28,404,913	30,191,353	26,983,055	29,038,192
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה		19,303,547	19,303,547	16,358,509	16,358,509
מזומנים ושווי מזומנים אחרים		2,084,507	2,084,507	2,752,806	2,752,806
סך כל הנכסים		**147,561,298**	**145,887,601**	**136,615,622**	**135,744,036**
סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה		**104,769,512**	**104,909,651**	**96,055,588**	**96,261,754**

		ליום 31 בדצמבר			
		2023		2022	
	מידע אודות מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית	מאזן כלכלי	מאזן לפי תקינה חשבונאית	מאזן כלכלי
		מבוקר			
		אלפי ש"ח			
הון					
הון רובד 1 בסיסי		6,418,491	9,545,604	6,627,651	10,317,309
סך כל ההון		**6,418,491**	**9,545,604**	**6,627,651**	**10,317,309**
התחייבויות					
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה - ראה סעיף 2ב'	1,8	24,605,125	18,122,795	24,516,307	17,508,068
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה - ראה סעיף 2ב'	1,8	103,060,466	99,174,573	94,112,888	91,638,483
מרווח סיכון (RM)	1	-	6,399,314	-	6,618,426
ניכוי בתקופת הפריסה	2	-	(2,323,036)	-	(3,385,061)
התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו	9	601,059	2,439,700	460,160	2,522,344
זכאים ויתרות זכות	4,10	3,126,474	2,993,582	3,037,358	2,902,704
התחייבויות פיננסיות	11	9,749,683	9,535,069	7,861,258	7,621,763
סך כל ההתחייבויות		**141,142,807**	**136,341,997**	**129,987,971**	**125,426,727**
סך כל ההון וההתחייבויות		**147,561,298**	**145,887,601**	**136,615,622**	**135,774,036**

שינויים עיקריים לעומת 31 בדצמבר, 2022

- להסברים לגבי שינויים עיקריים בהון רובד 1, ראה סעיף 3 להלן.
- להרחבה בדבר שינויים בניכוי בתקופת הפריסה ראה סעיף 2א'(2) להלן.

סעיף 2 א' – מידע אודות מאזן כלכלי

השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות במאזן הכלכלי חושב בהתאם להוראות הכלולות בפרק המדידה של נכסים והתחייבויות לצורכי הדוחות הכספיים, בחוזר המאוחד (קודקס הרגולציה), למעט פריטים שנקבע לגביהם אחרת בחוזר הסולבנסי, כדלהלן:

(1) <u>התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מרווח סיכון (RM) וחוזי השקעה ונכסי ביטוח משנה</u>

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה מחושבות, בהתאם לחלק א' פרק 4, של חוזר סולבנסי, על בסיס הערכה מיטבית (להלן – BE או Best Estimate) על בסיס הנחות שהינן בעיקר פרי השלכת הניסיון הקיים ביחס לאירועי עבר כלפי העתיד, במסגרת הסביבה בה פועלת החברה וללא מקדמי שמרנות. ככלל, בהתייחס להתחייבויות ביטוח חיים ובריאות (SLT) בוצע בהתאם לפרקטיקת החישוב של הערך הגלום של חוזי ביטוח (Embedded Value - EV) בישראל, ובהתייחס לביטוח כללי בוצע על בסיס החלק המתייחס ל-BE ב"עמדת הממונה - נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי".

חישוב התחייבויות הביטוח בגין ביטוח חיים ובריאות ארוך טווח בוצע על ידי היוון תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים של החברה, באמצעות מודל המיושם על מידע, הקיים במערכות התפעוליות של החברה, לגבי הכיסויים הביטוחיים, ועל הנחות דמוגרפיות, כלכליות והתנהגותיות רבות. התזרימים הצפויים כוללים לדוגמה פרמיות חזויות לאור שיעורי הביטולים הצפויים, בניכוי ההוצאות שתהיינה לחברה בגין הכיסויים לרבות עמלות לסוכנים, תביעות צפויות וכיוצא בזה.

תזרים זה מהוון לפי עקום ריבית אשר נקבע על-ידי הממונה ואשר מבוסס על התשואה הריאלית לפדיון של אג"ח מדינת ישראל ("ריבית חסרת סיכון"), עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור ריאלי קבוע של 2.6% (UFR) ובתוספת מרווח (VA) אשר נקבע ע"י הממונה.

חישוב ההתחייבויות אינו כולל תזרימים בגין מכירות עתידיות, אך כולל הנחה של המשך קבלת פרמיות בגין עסקים קיימים (למעט בגין פוליסות ללא סיכון ביטוחי, לרבות חוזי השקעה). בנוסף, החישוב מניח המשך פעילות עסקית כ-"עסק חי", דהיינו שפעילות החברה לא תשתנה ולפיכך חלק מההוצאות הקבועות בעתיד לא תיוחסנה לתיק הקיים כיום, אלא לעסק חדש שצפוי להימכר בעתיד.

סביר כי תזרימי המזומנים בפועל יהיו שונים, במידה כזו או אחרת, מההערכות שבוצעו על בסיס "ההערכה המיטבית" וזאת אף אם לא יתרחש שינוי כלשהו בפרמטרים העומדים בבסיס החישוב. ראה גם סעיף 1ג לעיל – הערות והבהרות.

כאמור, מדידת ההתחייבויות הביטוחיות במאזן הכלכלי מבוססת על היוון התזרימים העתידיים הצפויים, כולל רווח עתידי, בריבית חסרת סיכון בתוספת VA ובהתחשב ב UFR, על בסיס הערכה מיטבית שאינה כוללת מרווחי שמרנות, כאשר לסיכון ניתן ביטוי ברכיב ה RM שהינו התחייבות נפרדת. זאת, בשונה מהדוחות הכספיים בהן מוערכות ההתחייבויות הביטוחיות עם מרווחי שמרנות, בשיטות ובשיעורי היוון כמתואר בביאור ניהול סיכונים בדו"חות הכספיים השנתיים.

מרווח סיכון (Risk Margin) – בנוסף להתחייבויות הביטוחיות על בסיס הערכה מיטבית מחושב רכיב של מרווח סיכון, המשקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת תדרוש, לצורך קבלת התחייבויות הביטוח של חברת ביטוח, המחושבות על בסיס הערכה מיטבית, במלואן. מרווח הסיכון מחושב

בהתאם להוראות הממונה על סמך שיעור עלות הון של 6% ומהווה בריבית חסרת סיכון מותאמת, אך ללא רכיב ה-VA ועל בסיס דרישות ההון הנוכחיות והעתידיות. דרישת ההון העתידית מחושבת על פי "שיטת גורמי הסיכון", על ידי שינוי רכיבי דרישת ההון שחושבו למועד הדיווח בהתאם להתפתחות החזויה של גורמי הסיכון שיוחסו להם. גורמים אלה נועדו לשקף את ההתפתחות של סיכוני המודל הסטנדרטי על פני ציר הזמן. התחשיב אינו לוקח בחשבון את דרישת ההון בגין סיכוני שוק.

<u>מגבלות והסתייגויות בחישוב ההערכה המיטבית</u>

- ככלל, ההנחות שביסוד המודלים גובשו בעיקר על סמך מחקרים וניתוחים המבוססים על ניסיון החברה לאורך השנים האחרונות, אשר לא כללו אירועים קיצוניים. קיימת, אמנם, הסתברות נמוכה להתרחשות אירועים קיצוניים אך אין ביכולת החברה להעריך הסתברות זו ולא את מידת השפעתם של אירועים אלה. בהתאם לכך, אירועים כאלה לא הובאו בחשבון בקביעת ההנחות שביסוד המודלים.

- קביעת ההערכה המיטבית אמורה להתבסס על הערכת ההתפלגות של תוצאות ההערכה האפשריות. בהיעדר נתונים סטטיסטיים מובהקים מתאימים להערכת התפלגות ההערכה המיטבית לכל הגורמים הדמוגרפיים והתפעוליים בביטוח חיים ובריאות SLT, השתמשה החברה בהנחות ריאליות של כל פרמטר ופרמטר כשלעצמו, לפי התוחלת של כל גורם רלוונטי, וללא התחשבות של תלות או התאמה בין ההנחות השונות, או בין ההנחות לפרמטרים כלכליים חיצוניים כגון מיסוי, ריבית או רמת התעסוקה במשק. בשל העדר נתונים מספקים, בחישוב הערכה מיטבית לא הונח והחברה לא בדקה, את רמת המתאם (קורלציה) בין הנחות דמוגרפיות ותפעוליות (למשל שיעורי ביטולים) לבין הנחות הנוגעות לתנאי השוק (למשל שיעור הריבית), מתאם אשר עלול להשפיע על ההערכה המיטבית באופן מהותי.

- תזרימי המזומנים העתידיים מתייחסים, במקרים רבים, לעשרות שנים קדימה. המחקרים עליהם מבוססות ההנחות שבבסיס התזרימים מבוססות על מיטב הידיעה של ההנהלה, בעיקר לניסיון של השנים האחרונות. קיימת מידה רבה של חוסר וודאות האם ההנחות בבסיס התזרימים אכן תתממשנה, לרבות כתוצאה משינויים רגולטוריים עתידיים שעשויים להשפיע באופן מהותי.

<u>מגבלות והסתייגויות בחישוב מרווח הסיכון (RM)</u>

מרווח הסיכון מחושב בשיטת עלות ההון, בשיעור של 6% בהתאם להנחיות משטר כושר פירעון כלכלי, ושיעור זה אינו בהכרח משקף את עלות ההון שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו על מנת לקבל על עצמן את התחייבויות הביטוח של החברה. בהקשר זה יש להדגיש, כי דרישות ההון מבוססות על אותו המודל המשמש לחישוב ההערכה המיטבית לרבות מגבלותיו כפי שמתואר לעיל.

הנחות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

הנחות דמוגרפיות ותפעוליות

ההנחות העומדות בבסיס החישוב נקבעו לפי האומדנים הטובים ביותר של החברה לגבי גורמים דמוגרפיים ותפעוליים רלבנטיים, ומשקפות את הציפייה של החברה לעתיד בגין גורמים אלה. ההנחות הדמוגרפיות, הכלולות בחישוב, נלקחו מתוך מחקרים פנימיים של החברה, ככל שישנם, ומסקנות פרי הפעלת שיקול דעת מקצועי, המתבססים הן על ניסיון רלוונטי והן על שילוב של מידע ממקורות חיצוניים, כגון מידע שהתקבל ממבטחי משנה ולוחות תמותה שפורסמו על ידי הממונה.

ההנחות התפעוליות (הוצאות הנהלה וכלליות) חושבו בהתאם לתוצאות מודל תמחירי פנימי שנערך בחברה לגבי הוצאות הקשורות להתחייבויות הביטוחיות הרלוונטיות, לרבות: הקצאת ההוצאות למגזרים השונים ולפעילויות השונות (הפקה, ניהול שוטף, השקעות ניהול תביעות וכיוצא בזה) והנחות לגבי אופן ההתפתחות העתידית שלהן (בהתאם למדד, היקף פרמיות, היקף נכסים וכדומה).

ההנחות העיקריות עליהן הסתמכה החברה בחישובים הינן כדלקמן:

א) הנחות כלכליות

- ריבית היוון – עקום ריבית חסר סיכון אשר מבוסס על התשואה לפדיון של אג"ח מדינה בישראל ("ריבית חסרת סיכון") ובתוספת מרווח (VA), עם התכנסות בטווח הארוך לשיעור ריאלי קבוע של 2.6% (UFR) כפי שנקבע על ידי הממונה (להלן "ריבית היוון").
- שיעור התשואה על נכסים המגבים את מוצרי ביטוח החיים וביטוח בריאות ארוך טווח הינו זהה לריבית ההיוון (וזאת למעט הנחת התשואה בגין אג"ח מיועדות).

שיעור התשואה על אג"ח מיועדות מביא בחשבון את שיעור הריבית הנקוב בהן ואת ההערכה המיטבית לגבי הזכאות העתידית של החברה לרכישתן. בהקשר זה יצוין כי בחודש מרץ 2023 פרסם הממונה חוזר בנושא "תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5" דיווח לממונה על שוק ההון" –אג"ח ח"ץ". להרחבה בנושא חוזר זה ראה סעיף ג(1) לעיל.

ב) הנחות תפעוליות (עבור ביטוח חיים ובריאות)

הוצאות הנהלה וכלליות – החברה ניתחה את ההוצאות אשר מיוחסות למגזרי הביטוח הרלוונטיים בדוח הכספי, וייחסה אותן למוצרים וסוגי כיסוי שונים, ולפעולות שונות כגון תפעול שוטף של הכיסויים, ניהול השקעות, טיפול בתביעות, תשלום גמלאות ועוד. מחקר ההוצאות מתעדכן מידי תקופה וסוגי ההוצאות השונות מועמסים על תזרים המזומן העתידי ביחס למשתנים הרלוונטיים כגון כמות כיסויים, כמות פרמיות, עתודות או מספר תביעות. קביעת ההוצאות העתידיות וכן אופן הקצאתן לתזרימים העתידיים כוללים בתוכן הערכות של החברה ושיקולי דעת רבים אשר משפיעים על סך ההתחייבויות.

ג) <u>הנחות דמוגרפיות</u>

- ביטולים (הפסקת תשלום פרמיה, סילוק פוליסות, תשלום ערך פדיון) - על פי ניסיון החברה במוצרים השונים כפי שנצפה במחקרי ביטולים המבוצעים מדי תקופה, תוך ביצוע התאמות בהתאם להערכות החברה במקרים בהם ניסיון העבר אינו משקף נכון את הציפיות של החברה לגבי שינויים בעתיד.
- תמותת גמלאים - בהתאם לנספחים והנחת הארכת תוחלת חיים כפי שפורסמו על ידי הממונה בחוזר המאוחד שער 5, חלק 2, פרק 1 - מדידה סימן ג - מדידת התחייבויות -לרבות תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה, מיום 30 ביוני 2022. בנוסף הונח, בהתאם להנחת ברירת המחדל באותו חוזר, כי השפעת הסלקציה של גמלאים שאינם חייבים לקחת קצבה תהיה שוות ערך לגידול בשיעור של 3% בשווי הגמלה המשולם.
- תמותת פעילים - על בסיס ניסיון החברה על פי מחקרי תמותה למוצרים הרלוונטיים אשר מבוצעים מדי תקופה, תוך ביצוע התאמות בהתאם להערכות החברה במקרים בהם ניסיון העבר אינו משקף נכון את הציפיות של החברה לגבי שינויים בעתיד.
- תחלואה (שיעור ואורך התביעות) למוצרי סיעוד, אי כושר עבודה, נכויות ומוצרי בריאות - לפי ניסיון התביעות של החברה, למוצרים הרלוונטיים, על-פי מחקרי תביעות אשר מבוצעים מדי תקופה, ו/או על-פי תעריפי ביטוח משנה למוצרים הרלוונטיים.
- שיעורי מימוש גמלה, גיל לקיחת גמלה, ומסלולי גמלה - על-פי ניסיון החברה כפי שנצפה במחקרים אשר מבוצעים מדי תקופה, בסוגי הפוליסות והכספים השונים.

ד) <u>ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי</u>

אומדן ההתחייבויות הביטוחיות בענפים השונים בגין פוליסות שהורווחו מבוססת על ההפרשה למאזן. האומדן כולל הוצאות עקיפות, ואינו כולל מרווח סיכון (RM) ומרווחים לא מפורשים נוספים שנלקחו בחשבון לצורך בדיקות הלימות העתודות עבור המאזן האמור.
בגין החלק שטרם הורווח העלות הינה על בסיס חישובי המאזן כאשר נלקח החלק הלא מורווח של התביעות התלויות (גם מאלו מנוכים מרווחי סיכון ומרווחים לא מפורשים נוספים).

(2) <u>ערכו של הניכוי בתקופת הפריסה</u>

הניכוי בתקופת הפריסה ("הניכוי") מחושב, בהתאם להוראות הכלולות במשטר כושר פירעון כלכלי ובמכתב למנהלי חברות הביטוח: "עקרונות לחישוב ניכוי לתקופת הפריסה במשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II" מיום 15 באוקטובר 2020 (להלן –"**מכתב העקרונות**").

בהתאם להוראות משטר כושר פירעון כלכלי, כמתואר בסעיף ב' לעיל ולאור השינויים המהותיים בעקום הריבית אשר התרחשו בתקופה שבין יום 30 ביוני 2022, ובין יום 30 ביוני 2023, חישבה החברה מחדש את סכום הניכוי לתקופת הפריסה ליום 30 ביוני 2023. בהתאם, סכום הניכוי בתקופת הפריסה ליום 30 ביוני 2023 אשר חושב מחדש, הינו 2,754 מיליוני ש"ח לאחר ההפחתה הלינארית למועד זה (לעומת 3,385 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022). לאור המשך עליות בעקום הריבית אשר התרחשו בתקופה שבין 1 ביולי 2023, ובין 31 בדצמבר 2023 חישבה החברה מחדש את סכום הניכוי לתקופת הפריסה ליום 31 בדצמבר 2023.

בהתאם, סכום הניכוי בתקופת הפריסה ליום 31 בדצמבר 2023 אשר חושב מחדש, הינו 2,323 מיליוני ש"ח לאחר ההפתחתה הלינארית למועד זה.

נכסים והתחייבויות אחרים:

(3) **נכסים בלתי מוחשיים** - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן א', בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, חברת ביטוח תעריך נכסים בלתי מוחשיים בשווי אפס, למעט השקעה באינשורטק כהגדרתה בחוזר סולבנסי אשר קבלה את אישור הממונה לכך, כנדרש.

(4) **הוצאות רכישה נדחות** - בהתאם לחלק א פרק 2 סימן א', בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, חברת ביטוח תעריך הוצאות הרכישה בשווי אפס. יצוין כי שווי הרווחים העתידיים הגלומים בחוזי הביטוח הובא בחשבון בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(5) **השקעה בחברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח** - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ב', בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, החישוב נעשה בשיטת השווי המאזני המותאם, בהתאם להוראות החוזר לעניין חברות מוחזקות שאינן חברות ביטוח. בהתאם לשיטה זו נכלל חלקה של החברה בחברות המוחזקות על בסיס חלקה היחסי בעודף הנכסים על ההתחייבויות שלהן, המחושב בהתאם לערך הכלכלי של הנכסים וההתחייבויות בהתאם להנחיות החוזר, המחושב על בסיס הדוחות הכספיים שלהן לאחר מחיקת הנכסים הבלתי מוחשיים. בחברות מוחזקות בהן המאזן הכלכלי משקף עודף התחייבויות על נכסים, שווי ההשקעה יעמוד על אפס ולא יהיה שלילי וזאת כאשר ערכה במאזן החשבונאי חיובי.
הערך הכלכלי של החברות המוחזקות אינו כולל את הרווחים הגלומים בחברות אלו.
בחברה המנהלת נוסף לערך הכלכלי 35% מיתרת ההפרש המקורי המתייחס לחברה זו.

(6) **נכסי חוב בלתי סחירים** - בהתאם לחלק א' פרק 1, בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, שווים ההוגן של נכסי חוב בלתי סחירים מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

(7) **אג"ח מיועדות** – בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ה', בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, חברת הביטוח מבצעת התאמה לערכן של אג"ח מיועדות למאזן הכלכלי בהתאם לשווין הכלכלי המביא בחשבון את שיעור הריבית הנקוב בהן ואת ההערכה המיטבית לגבי הזכאות העתידית של החברה לרכישתן. ראה גם סעיף 2א'(1)(א) לעיל.

(8) **התחייבויות תלויות** - לעניין השווי של התחייבויות תלויות במאזן הכלכלי ראה סעיף ד(2)(ב) לעיל.

(9) **התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו** - בהתאם לחלק א' פרק 2 סימן ג', בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, החישוב הנו על בסיס הפער בין השווי שיוחס לנכסים וההתחייבויות (בהתחשב בסכום הניכוי) במאזן הכלכלי לבין השווי שמיוחס להם לצרכי מס בהתאם להוראות ההכרה, המדידה וההצגה של תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS 12). הכרה בנכסי מיסים נדחים תתאפשר רק אם החברה תעמוד במבחנים הכלולים במשטר משטר פירעון כלכלי, וזאת בנוסף על המבחנים הכלולים בתקן החשבונאות האמור.

(10) **זכאים ויתרות זכות, חייבים ויתרות חובה** - בהתאם לחלק א' פרק 1 בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי, חלק מהיתרות בסעיף זה חושבו בהתאם לעקרונות הכלליים לעניין המאזן הכלכלי.

(11) **התחייבויות פיננסיות** – חושבו בהתאם לעקרונות הכלליים שנקבעו בהוראות משטר כושר פירעון כלכלי ובכפוף להנחיה חלק א' פרק 3 לפיה אין לקחת בחשבון שינויים שחלו בסיכון אשראי של החברה אלא רק בגין שינויים בריבית חסרת סיכון. כלומר, ריבית ההיוון הינה ריבית חסרת סיכון בתוספת המרווח ביום ההנפקה.

סעיף 2 ב' - הרכב התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

	ליום 31 בדצמבר 2023		
	אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
	ברוטו	ביטוח משנה	בשייר
	מבוקר		
	אלפי ש"ח		
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה			
חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	11,269,994	813,352	10,456,642
חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)	6,852,801	2,264,885	4,587,916
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	**18,122,795**	**3,078,237**	**15,044,558**
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה - חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	99,174,573	348,128	98,826,445
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	**117,297,368**	**3,426,365**	**113,871,003**

	ליום 31 בדצמבר 2022		
	אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות		
	ברוטו	ביטוח משנה	בשייר
	מבוקר		
	אלפי ש"ח		
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה			
חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	11,415,228	693,659	10,721,569
חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)	6,092,839	1,862,025	4,230,814
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	**17,508,067**	**2,555,684**	**14,952,383**
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה - חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)	91,638,483	334,211	91,304,272
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	**109,146,550**	**2,889,895**	**106,256,655**

<u>שינויים עיקריים לעומת 31 בדצמבר, 2022:</u>

- הגידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה נובע ברובו מגידול בפעילות במסלולי השקעה תלויי תשואה.
- הגידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT) הינו בעיקר כתוצאה מגידול בהיקף הפעילות בביטוח כללי.

סעיף 3 - הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

	ליום 31 בדצמבר 2023			
	הון רובד 1			
	בסיסי	נוסף	הון רובד 2	סה"כ
	אלפי ש"ח			
הון עצמי	9,545,604	1,484,921	4,334,970	15,365,495
ניכויים מהון רובד 1 (א)	(27,047)	-	-	(27,047)
הפחתות (ב)	-	-	-	-
חריגה ממגבלות כמותיות (ג)	-	-	(514,864)	(514,865)
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (ד)	**9,518,557**	**1,484,921**	**3,820,106**	**14,823,584**
מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות לאחר מס (EPIFP)	6,441,641			6,441,641

	ליום 31 בדצמבר 2022			
	הון רובד 1			
	בסיסי	נוסף	הון רובד 2	סה"כ
	מבוקר			
	אלפי ש"ח			
הון עצמי	10,317,309	1,146,514	3,894,393	15,358,216
ניכויים מהון רובד 1 (א)	(236,290)	-	-	(236,290)
הפחתות (ב)	-	-	-	-
חריגה ממגבלות כמותיות (ג)	-	-	(410,262)	(410,262)
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (ד)	**10,081,019**	**1,146,514**	**3,484,131**	**14,711,664**
מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות לאחר מס (EPIFP)	6,635,675			6,635,675

<u>שינויים עיקריים לעומת 31 בדצמבר, 2022:</u>

- הון רובד 1 בסיסי הושפע לשלילה כתוצאה מהחישוב מחדש של סכום הניכוי לתקופת הפריסה כאמור בסעיף 2א'(2) לעיל, השפעה זו קוזזה על ידי השפעות חיוביות ממכירות עסק חדש, שיפור בפעילות שוטפת בביטוח כללי והתכלות דרישת ההון החיתומיות עבור עסק קיים (אשר מקטינה את רכיב ה-RM).
- בין מועד פרסום הדוח ליום 31 בדצמבר 2022 ועד למועד פרסום הדוח ליום 31 בדצמבר 2023, חולק דיבידנד במזומן בסך של 350 מיליון ש"ח ודיבידנד בעין בסך של כ 309 מיליון ש"ח.
- גידול בהון רובד 2 נובע מגיוס בסך של כ- 800 מיליון ש"ח אג"ח סדרה יד' ואג"ח סדרה טו' (דיווח מיידי מיום 7 בדצמבר 2023, מספר אסמכתא 2023-01-111655).
- גידול בהון רובד 1 נוסף נובע מהרחבה בסך של כ-300 מיליון ש"ח אג"ח סדרה יב' (דיווח מיידי מיום 25 לאוקטובר 2023, מספר אסמכתא 2023-01-119001)
- לפרטים נוספים בדבר שינויים אלו, ראה סעיף 1 א' לעיל וכן סעיף 4 להלן.

(א) ניכויים מהון רובד 1 - בהתאם להגדרות "הון רובד 1 בסיסי" בנספח לסימן ב' פרק 2, חלק 2 של שער 5 בחוזר המאוחד– "משטר כושר פירעון כלכלי" (להלן – נספח משטר כושר פירעון כלכלי), ניכויים אלה כוללים את סכום הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות בשל חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

בניגוד לתקנות כללי ההשקעה, סכום השקעה עצמית במניות רגילות וסכום דיבידנד שהוכרז לאחר יום הדוח ועד ליום הפרסום לראשונה של הדוח.

(ב) הפחתות – בהתאם להוראות פרק 6 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח" לנספח "משטר כושר פירעון כלכלי".

(ג) חריגה ממגבלות כמותיות – בהתאם להוראות פרק 2 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברות ביטוח" לנספח "משטר כושר פירעון כלכלי".

(ד) הרכב הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	מבוקר	
	אלפי ש"ח	
הון רובד 1		
הון רובד 1 בסיסי	**9,518,557**	**10,081,019**
הון רובד 1 נוסף		
מכשירי הון רובד 1 נוסף	1,484,921	1,146,514
סך הון רובד 1 נוסף	**1,484,921**	**1,146,514**
סך הון רובד 1	**11,003,478**	**11,227,533**
הון רובד 2		
מכשירי הון רובד 2	2,724,092	1,887,068
מכשירי הון משני מורכב	1,204,306	1,607,989
מכשירי הון שלישוני מורכב	406,572	399,336
בניכוי הפחתה בשל חריגה ממגבלה כמותית	(514,864)	(410,262)
סך הון רובד 2	**3,820,106**	**3,484,131**
סך הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	**14,823,584**	**14,711,664**

- להסבר בגין שינויים עיקריים לעומת 31 בדצמבר, 2022 ראה לעיל.
- לפרטים אודות מידע בדבר הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות ראה סעיף 6 "השפעת יישום הוראות לתקופת הפריסה" להלן.
- הקיטון במכשיר הון משנה מורכב הינו פדיון של כ 411 מיליון ש"ח אג"ח סדרה ו'.

סעיף 4 - הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	דרישות הון	
	מבוקר	
	אלפי ש"ח	
הון נדרש בסיסי לכושר פירעון (BSCR)		
הון נדרש בשל רכיב סיכון שוק *	5,977,457	5,307,614
הון נדרש בשל רכיב סיכון צד נגדי	596,309	497,977
הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח חיים	3,000,397	2,967,172
הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח בריאות (SLT+NSLT)	4,267,732	4,299,031
הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח כללי	1,453,960	1,300,622
השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון	(5,161,649)	(4,870,456)
הון נדרש בשל רכיב סיכון נכסים בלתי מוחשיים	64,633	79,755
סה"כ הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR	**10,198,839**	**9,581,715**
הון נדרש בשל סיכון תפעולי	391,014	387,978
התאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה	(2,949,642)	(3,001,430)
סה"כ הון נדרש לכושר פירעון	**7,640,211**	**6,968,263**

* בהתאמת תרחיש מניות (בגין 31 בדצמבר 2022).

לפרטים אודות מידע בדבר הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות ראה סעיף 6 "השפעת יישום הוראות לתקופת הפריסה" להלן.

<u>שינויים עיקריים בהון הנדרש לכושר פירעון לעומת 31 בדצמבר, 2022</u>:

- במהלך תקופת הדוח חל גידול בדרישות ההון בעיקר בשל עליה ברכיב סיכון השוק וזאת עקב תשואות חיובית בתיקי ההשקעה, סיום התאמת תרחיש מניות ועליה בחשיפה לרכיב זה ביחס לשנה קודמת.

סעיף 5 - סף הון (MCR)

(א) סף הון (MCR)

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	מבוקר	
	אלפי ש"ח	
סף הון לפי נוסחת MCR	1,995,718	1,843,583
גבול תחתון (25% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)	1,910,053	1,742,066
גבול עליון (45% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)	3,438,095	3,135,718
סף הון (MCR)	**1,995,718**	**1,843,583**

(ב) הון עצמי לעניין סף הון

	ליום 31 בדצמבר 2023		
	הון רובד 1	הון רובד 2	סה"כ
		מבוקר	
		אלפי ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון לפי סעיף 3	11,003,478	3,820,106	14,823,584
חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון*	-	(3,420,962)	(3,420,962)
הון עצמי לעניין סף הון	**11,003,478**	**399,144**	**11,402,622**

	ליום 31 בדצמבר 2022		
	הון רובד 1	הון רובד 2	סה"כ
		מבוקר	
		אלפי ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון לפי סעיף 3	11,227,533	3,484,131	14,711,664
חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון*	-	(3,115,415)	(3,115,415)
הון עצמי לעניין סף הון	**11,227,533**	**368,716**	**11,596,249**

(*) בהתאם להוראות פרק 3 בחלק ב' לנספח משטר כושר פירעון כלכלי, הון רובד 2 לא יעלה על 20% מ-MCR.

סעיף 6 – השפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה

	ליום 31 בדצמבר 2023				
	כולל יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה	השפעת הכללה של ניכוי בתקופת הפריסה	השפעת התאמת תרחיש מניות	השפעת שיעור של 50% הון רובד 2 בתקופת הפריסה	סה"כ ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות
	מבוקר				
	אלפי ש"ח				
סך התחייבויות ביטוח, לרבות מרווח הסיכון (RM)	121,373,646	(2,323,036)	-	-	123,696,682
הון רובד 1 בסיסי	9,518,557	1,528,790	-	-	7,989,767
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	14,823,584	1,131,667	-	843,446	12,848,471
הון נדרש לכושר פירעון	7,640,211	(794,246)	-	-	8,434,457

	ליום 31 בדצמבר 2022				
	כולל יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	השפעת הכללה של ניכוי בתקופת הפריסה	השפעת התאמת תרחיש מניות	השפעת שיעור של 50% הון רובד 2 בתקופת הפריסה	סה"כ ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות
	מבוקר				
	אלפי ש"ח				
סך התחייבויות ביטוח, לרבות מרווח הסיכון (RM)	112,379,916	(3,385,061)	-	-	115,764,977
הון רובד 1 בסיסי	10,081,019	2,227,708	-	-	7,853,311
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	14,711,664	1,817,447	-	592,526	12,301,691
הון נדרש לכושר פירעון	6,968,263	(1,157,352)	(129,052)	-	8,254,667

ראה תיאור של הוראות המעבר החלות על החברה בתקופת הפריסה בסעיף 2א' - מידע אודות מאזן כלכלי, סעיף קטן 2 - ערכו של הניכוי בתקופת הפריסה.

<u>שינויים עיקריים לעומת 31 בדצמבר 2022 בנוגע להשפעת יישום ההוראות לתקופת הפריסה:</u>

- חישוב מחדש של סכום הניכוי לתקופת הפריסה הוביל להקטנת השפעת ההכללה של סכום הניכוי בתקופת הפריסה וזאת בנוסף להתכלות הלינארית של סכום הניכוי. לפרטים נוספים, ראה סעיף 1 א' וסעיף 2 א' (2) לעיל.
- נכון ל 31 לדצמבר, 2023, לחברה הון רובד 2 שאינו מוכר לפי חישוב יחס כושר פירעון ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה בסך של כ 961 מיליון ש"ח. לאחר תאריך הדו"ח נפדו כ – 400 מיליון ש"ח אג"ח סדרה ד' (דיווח מיידים מיום 2 בינואר 2024, אסמכתא 2024-01-000765)
- להסבר בגין שינויים עיקריים נוספים לעומת 31 בדצמבר 2022, ראה סעיף 1 א' לעיל.

סעיף 7 – תנועה בעודף ההון

להלן טבלה המתארת את התנועה במהלך תקופת הדוח, בהון בעצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון, בהון הנדרש לכושר פירעון ולבסוף בעודף (גירעון) בהון וזאת בחלוקה לפי סעיפי השפעה עיקריים. הנתונים המופיעים בסעיף זה חושבו ודווחו בהתאם להנחיות הממונה. הממונה קבע את סדר הצגת הסעיפים בטבלה לעיל, וכן קבע כי סדר הסעיפים בטבלה אינו מייצג בהכרח את סדר החישוב של הסעיפים השונים. נציין כי לסדר חישוב הסעיפים עשויה להיות השפעה על תוצאות החישוב.

	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)	עודף (גירעון) הון
	מבוקר		
	אלפי ש"ח		
ליום 1 בינואר 2023	**14,711,664**	**6,968,263**	**7,743,401**
נטרול הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת מניות	(2,409,973)	1,286,404	(3,696,377)
ליום 1 בינואר 2023, ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	12,301,690	8,254,667	4,047,024
השפעת פעילות תפעולית (א)	(2,813,997)	(91,919)	(2,722,078)
השפעת פעילות כלכלית (ב)	2,866,281	388,207	2,478,074
עסקים חדשים (ג)	364,634	163,964	200,670
השפעת הנפקות מכשירי הון (בניכוי פדיונות) ודיבידנד שהוכרז (ד)	298,084	-	298,084
השפעת שינויים במס נדחה, הון רובד 1 נוסף והון רובד 2	(168,222)	(280,462)	112,240
ליום 31 בדצמבר 2023, ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה	12,848,471	8,434,457	4,414,014
השפעת הוראות המעבר לתקופת הפריסה	1,975,113	(794,246)	2,769,359
ליום 31 בדצמבר 2023	**14,823,584**	**7,640,211**	**7,183,373**

(א) סעיף זה כולל את השפעת:

1. התזרים החזוי שהיה גלום ביתרת הפתיחה והיה צפוי להשתחרר בשנת הדיווח;
2. סטיות מהנחות דמוגרפיות ותפעוליות בשנת הדיווח;
3. שינוי בכללי רגולציה;
4. שינוי בהנחות הדמוגרפיות והתפעוליות ביחס אלו שהיו בשימוש במועד הדוח הקודם;
5. עדכוני מודל;
6. חוזי ביטוח חדשים (ביטוח כללי ובריאות NSLT) שנחתמו בשנת הדוח, ותיקי ביטוח בענפים אלו שנרכשו או נמכרו בשנת הדוח;
7. השקעה בנכסים לא מוחשיים;
8. שינויים אחרים שאינם כלולים בסעיפים האחרים.

(ב) סעיף זה כולל את השפעת הפעילות הכלכלית השוטפת ובכלל זה:

1. שינויים בשווים של נכסי השקעה;
2. שינויים בהון נדרש בגין רכיב סיכון שוק, לרבות שינוי ברכיב התאמה סימטרית SA;
3. השפעת האינפלציה;
4. השפעת שינויים בעקום ריבית חסרת סיכון לכושר פירעון.

(ג) סעיף זה כולל את השפעת חוזי ביטוח חדשים (חיים ובריאות SLT בלבד) שנחתמו בשנת הדוח ותיקי ביטוח בענפים אלו שנרכשו או נמכרו בשנת הדוח, כולל השפעתם על סיכוני שוק, סיכון צד נגדי וסיכון תפעולי. יודגש כי סעיף זה אינו כולל את הריווחיות של הפעילות השוטפת בביטוח כללי ובריאות NSLT, הכלולים כאמור בסעיף א.

(ד) סעיף זה כולל פעולות הוניות, לרבות הנפקה ופדיון של מכשירי הון רובד 1 והון רובד 2 שבוצעו עד לתאריך הדוח, וכן דיבידנד שהוכרז לאחר מועד פרסום דוח יחס כושר פירעון.

<u>הסברים עיקריים לתנועה בעודף ההון לתקופת הדוח:</u>

- השפעת פעילות תפעולית הביאה להקטנת עודפי ההון במהלך תקופת הדוח בעיקר מיישום מחקרים אקטואריים וביניהם עדכון הנחות בנושא שיעורי ביטולים וסילוקים צפויים בפוליסות חסכון. השפעות אלו קוזזו חלקית מפעילות שוטפת בביטוח כללי.
- השפעת פעילות כלכלית הביאה להגדלת עודפי ההון במהלך תקופת הדוח בעיקר עקב עליית הריבית חסרת סיכון אשר הגדילה את ההון העצמי לעניין כושר פירעון והקטינה את ההון הנדרש לכושר פירעון וכן כתוצאה מתשואות חיוביות בתיקי ההשקעות. השפעה זו קוזזה בחלקה כתוצאה מעליה במדד המחירים לצרכן.
- להרחבה בדבר השפעות משמעותיות על מרכיבי יחס כושר פירעון כלכלי, ראה סעיף 1 א' לעיל.

סעיף 8 - מבחני רגישות

להלן יוצג ניתוח רגישות של יחס כושר פירעון כלכלי ביחס לגורמי סיכון שונים למועד הדוח. ניתוח זה מביא לידי ביטוי את השפעותיהם של גורמי סיכון שונים הן על ההון העצמי, לרבות בהתחשב במגבלות הכמותיות החלות על ההון העצמי, ועל ההון הנדרש לכושר פירעון. מבחני הרגישות מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד, בהנחה ששאר גורמי הסיכון קבועים ואינם כוללים השפעות משניות או שינויים נגזרים על גורמי סיכון אחרים ואינם כוללים השפעות על גובה סכום הניכוי.

יצוין כי הרגישויות אינן בהכרח לינאריות, כך שרגישויות בשיעורים אחרים אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של מבחני הרגישות המוצגים.

	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
	מבוקר	
	השפעה על יחס כושר פירעון כלכלי (בנקודות אחוז)	
ירידה בריבית של 50 נקודות בסיס בריבית חסרת הסיכון (א)	(13%)	(18%)
ירידה של 25% בערכם של נכסים הוניים (ב)	(22%)	(18%)
עלייה של 5% בשיעור התחלואה (ג)	(9%)	(11%)
ירידה של 5% בשיעורי התמותה (ג)	(10%)	(13%)

(א) רגישות לירידה ב 50 נקודות בסיס בריבית חושבה באמצעות בניית עקום ריבית חסר סיכון לכושר פירעון חדש הכולל ירידה מקבילה של 50 נקודות בסיס מהעקום הבסיסי עד לשנה 10 ולאחר מכן מיושמת אקסטרפולציה לפי מודל Smith Wilson עם התכנסות ל UFR של 2.6% כנדרש בחוזר סולבנסי.

מבחן הרגישות בוצע על כל נכסי החוב וההתחייבויות הביטוחיות החשופים לשינויים בריבית חסרת סיכון, לרבות חישוב מחדש של השפעות עקיפות על דמי ניהול משתנים.

(ב) רגישות לירידה של 25% בערכם של נכסים הוניים חלה על כלל המניות המטופלות בתת רכיב סיכון מניות, ובכלל זה כלל המניות בארץ ומניות זרות, קרנות השקעות והשקעות הוניות לא סחירות. לצורך הרגישות בוצע חישוב מחדש של ה SA לפי ירידה של 25% במדד ת"א 125 המשמש לחישוב ה SA.

(ג) רגישויות עליה בשיעורי התחלואה וירידה בשיעורי התמותה חושבו על כלל המוצרים הביטוחיים הרגישים לשינויים אלו ככל שרלוונטי.

סעיף 9 – מגבלות על חלוקת דיבידנד

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה.

דירקטוריון החברה קבע טווח מטרה ויעדים מינימליים ליחס כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II. טווח המטרה שנקבע עבור יחס כושר פירעון כלכלי נע בטווח שבין 150%-170% בו החברה שואפת להימצא במהלך תקופת הפריסה ובסיומה, בהתחשב בגובה הניכוי בתקופת הפריסה והפחתתו ההדרגתית.

בנוסף, נקבע יעד יחס כושר פירעון כלכלי מינימלי, בהתחשב בהוראות הפריסה, בשיעור של 135% וכן יעד יחס כושר פירעון כלכלי מינימלי ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה, העתיד להגיע ל 135% בתום תקופת הפריסה בהתאם לתוכנית ההון של החברה. ביום 24 באוגוסט 2023, הגדיל דירקטוריון החברה את יעד יחס כושר פרעון כלכלי מינימלי ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה ב – 4 נקודות אחוז, משיעור של 111% לשיעור של 115% וזאת החל מיום 30 ביוני 2023.

נכון ליום 31 בדצמבר 2023, מועד החישוב, לחברה עודפי הון ביחס ליעדים שנקבעו, כמתואר בטבלה שלהלן.

מובהר בזאת, כי אין באמור כדי להבטיח שהחברה תעמוד ביעדים שנקבעו בכל עת.

<u>דיבידנד</u>

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה, בחודש אוקטובר 2017, (להלן - "**המכתב**") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי משטר כושר פירעון כלכלי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא התחשבות בהוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות. בנוסף, נקבעו במכתב הוראות דיווח לממונה.

<u>חלוקת דיבידנד</u>

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 חילקה הפניקס ביטוח דיבידנד בסך 205 מיליון ש"ח, לפרטים נוספים בגין חלוקת הדיבידנד כאמור, ראה דיווח מיידי מיום 23 במרץ 2023. חלוקת דיבידנד זה נלקחה בחשבון בחישוב יחס כושר הפירעון ליום 31 בדצמבר 2022.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2023 חילקה הפניקס ביטוח דיבידנד בסך 350 מיליון ש"ח, לפרטים נוספים בגין חלוקת הדיבידנד כאמור, ראה דיווח מיידי מיום 24 באוגוסט 2023.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2023 חילקה הפניקס ביטוח דיבידנד בעין בסך 309 מיליון ש"ח.

לאחר חלוקות דיבידנד, כאמור לעיל, יחס כושר הפירעון הכלכלי של הפניקס ביטוח ויחס כושר הפירעון הכלכלי ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות עומדים ביעד יחס כושר פירעון כלכלי מינימלי ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה שקבע הדירקטוריון ובדרישות הממונה בדבר חלוקת דיבידנד כאמור לעיל.

להלן נתונים על יחס כושר פירעון כלכלי של החברה כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ועל יעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה בהתייחס ליחס כושר הפירעון המחושב ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות, כנדרש במכתב. כאמור, יחס זה גבוה מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

יחס כושר פירעון ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:

	ליום 31 בדצמבר	
	2023	2022
	מבוקר	
	אלפי ש"ח	
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון - ראה סעיף 6	12,848,471	12,301,691
הון נדרש לכושר פירעון (SCR) - ראה סעיף 6	8,434,457	8,254,667
עודף	4,414,014	4,047,024
יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)	**152%**	**149%**
<u>השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:</u>		
גיוס מכשירי הון*	-	-
הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון	12,848,471	12,301,691
עודף	4,414,014	4,047,024
יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)	**152%**	**149%**
<u>עודף ההון לאחר פעולות הוניות ביחס ליעד הדירקטוריון:</u>		
יעד יחס כושר פירעון מינימלי ללא הוראות המעבר	**115%**	**111%**
עודף הון ביחס ליעד	**3,148,846**	**3,139,011**

* לאחר תאריך הדוח ליום 31 בדצמבר 2023, נפדו כ- 400 מיליון ש"ח אג"ח סדרה ד' (דיווח מיידי מיום 2 בינואר 2024, מספר אסמכתא 2024-01-000765). הפדיון כאמור אינו משפיע על תוצאות יחס כושר פירעון ליום 31 לדצמבר 2023 לאור עודפי הון רובד 2 הקיימים בחברה מעבר למגבלה הכמותית.
לאחר תאריך הדוח ליום 31 בדצמבר 2022, נפדו כ- 411 מיליון ש"ח אג"ח סדרה ו' (דיווח מיידי מיום 15 בינואר 2023, מספר אסמכתא 2023-01-006268). הפדיון כאמור אינו משפיע על תוצאות יחס כושר פירעון ליום 31 לדצמבר 2022 לאור עודפי הון רובד 2 הקיימים בחברה מעבר למגבלה הכמותית.

- להסבר בגין שינויים עיקריים לעומת אשתקד ראה סעיף 1א' לעיל.

28 במאי, 2024

תאריך	בנימין גבאי יו"ר הדירקטוריון	אייל בן סימון מנהל כללי	אלי שוורץ משנה למנכ"ל, מנהל כספים ראשי	עמית נתנאל סמנכ"ל בכיר, מנהל סיכונים ראשי